

AVONDVERGADERING

(Bijeenroepingsuur 7.30 namiddag)

Aan de orde is de behandeling van de interpellatie van den heer Van Santen betreffende de huurprijzen van kamers en van gedeelten van huizen.

(Tot het houden van deze interpellatie is verlof verleend in de vergadering van 19 December 1950.)

De heer Van Santen: Mijnheer de Voorzitter! Ik wil beginnen met mijn erkentelijkheid uit te drukken, omdat u en de Kamer mij in de gelegenheid hebben gesteld den Minister te interpellieren.

Daarnaast stel ik op de voorgrond, dat ik zo sober en kort mogelijk over dit onderwerp, de woekerhuren betreffende, wil spreken, omdat ik van de Kamer en de Minister niet meer tijd wil vergen dan strikt nodig is.

Ik heb hier voor mij liggen een lijst van enige tientallen adressen in Amsterdam, waar gemeubileerde kamers tegen woekerprijzen worden verhuurd. Deze hoeveelheid is in een minimaal tijdsbestek door slechts enkele mensen vergaard. Het zijn adressen, waar 10, 20 en 30 kamers per huis verhuurd worden tegen prijzen van 10, 15, 20, 25 gulden en meer per week. De omstandigheid, dat slechts enkele particulieren in hun vrije tijd zoveel gegevens in één enkel deel van het centrum van Amsterdam hebben weten te verzamelen, wijst er op, dat hier gesproken kan worden van een ernstige wantoestand van zeer grote omvang. Deze weinige gegevens hebben alleen reeds betrekking op plm. 1000 slachtoffers. In Amsterdam alleen al zijn dus ettelijke duizenden — en in het hele land een veelvoud van dit getal — de dupe van waanzinnige huren, die door verhuurders van gemeubileerde kamers somtijds geëist worden.

Verschillende van de gedupeerden heb ik bezocht en gesproken. Ik heb kamertjes gezien, waarin het bed of ledikant één derde deel van de hele ruimte in beslag neemt, waarin nauwelijks een tafeltje en een paar stoelen kunnen staan; kamertjes zonder stookgelegenheid, met lekkende ramen en vochtige muren, die verhuurd worden voor f 20 per week. Zelfs heb ik meegemaakt, dat in zo'n ruimte nog een kinderwagentje ondergebracht was, waarin een kindje van anderhalf jaar moest slapen. In dat laatste geval was de vrouw, hoogst zwanger, niet in staat om geld te verdienen en was het gezin genoodzaakt de helft van het inkomen van de kostwinner aan huur te betalen.

Ik heb weer andere gevallen waargenomen, waarin de mensen genoodzaakt waren hun kinderen in crèches onder te brengen, dat gezinnen kunstmatig gesplitst werden ten behoeve van de verhuurders, omdat zij en de overige bewoners hinder zouden hebben van deze kinderen en de verschoningen van de ledikantjes te veel rompslomp eisen.

En mijn benadering van de omvang van het aantal gedupeerden en het enkele voorbeeld, dat ik gaf, wijzen er op, dat hier gesproken kan worden van een ernstig sociaal euvel.

In September van dit jaar hebben verschillende slachtoffers, verenigd in een comité, het Comité voor meer woonruimte, een vergadering gehouden, waarna zij ten einde raad een adres hebben gestuurd aan de Amsterdamse gemeenteraad met het verzoek om maatregelen. Het stuk was echter ongezegeld en werd geretourneerd.

Op 24 October heeft dat comité weer een openbare vergadering gehouden. Weer werd een adres aan de raad gestuurd, welk adres in de raadszitting van 29 November behandeld werd. De burgemeester heeft toen namens B. en W. medegedeeld, dat hij de steun der Regering gevraagd heeft, „ten einde aan deze schande een eind te maken”, zoals de burgemeester letterlijk zeide.

Ik noem deze datum, nl. 24 October, opzettelijk. Ik wil nl. een klein licht werpen op de sfeer van fatalisme ener- en onderschatting anderzijds, die bestond voordat de mening van publiek en autoriteiten door het comité is wakker geschud.

Aan de vergadering ging een persconferentie vooraf. Snerend merkte toen één van de journalisten op, dat gemelde wantoestand reeds jaren bestond en dat het comité, met zijn dilettantisme opzet, hieraan niets zou kunnen veranderen. Deze zelfde toon was ook in het verslag terug te vinden. Het gevolg was, dat slechts twee dagbladen positief in waarderende zin gewag maakten van de conferentie.

Nog een ander voorbeeld van de onbewustheid van de zeer ernstige toestand. Op die zelfde dag verscheen er een persbericht, volgens hetwelk drie kamerverhuursters, die te hoge prijzen hadden bedongen,

(Van Santen)

veroordeeld werden tot boeten van slechts enkele guldens. De rechter gaf zelfs één van haar het advies zich bij de Bedrijfshoreca te laten inschrijven, dan zou zij het recht hebben, hogere prijzen te bedingen.

Mijnheer de Voorzitter! Het informerend optreden van pers en radio is, voor het wakker maken der publieke opinie, een belang van de eerste orde. Blijkens de uitvoeringsbepalingen van de nieuwe Huurwet zijn de prijzen voor gemeubileerde kamers nu openbaargemaakt. Dit is een stap vooruit. Eerst waren zij geheim. Bovendien kan men zich wenden tot de huuradviescommissies. En tenslotte worden de uitvoeringsbepalingen van de nieuwe wet na 1 Januari in brochurevorm gepubliceerd.

Dat is allemaal van eminent belang, omdat één van de eerste oorzaken, krachtens welke deze wantoestand kon voortbestaan, de machtspositie is, welke de verhuurders door onbekendheid tegenover hun slachtoffers konden innemen.

Mijn eerste vraag was:

„Is de Minister bereid zoveel mogelijk te bevorderen, dat de gedupeerden wegens woekerhuren voor kamers en gedeelten van huizen zo duidelijk en algemeen mogelijk worden ingelicht over de mogelijkheden van verweer tegen de verhuurders, die zulke woekerhuren eisen?”

Het is voor een interpellant een voldoening te bemerken, dat reeds enkele dagen na zijn schriftelijk gestelde vraag maatregelen getroffen worden, die zijn vraag positief beantwoorden. Ik voeg hieraan toe, dat onzerzijds een dergelijke service van de zijde der Regering slechts zelden is ondervonden.

Mijnheer de Voorzitter! Ik weet natuurlijk niet, hoe die huuradviescommissies zullen werken, maar in principe is het, ik herhaal het, een schrede vooruit. Bovendien wil ik de Minister dankzeggen voor zijn bijdrage tot een krachtig optreden tegen de prijsopdrijvers en overtreders; een optreden, dat hij in antwoord op mijn schriftelijke vragen over dit onderwerp beloofd heeft en waarvan twee weken geleden de praktische gevolgen tot uiting zijn gekomen, zoals gebleken is uit de vonnissen, die in Amsterdam ten aanzien van prijsovertreders zijn gewezen. Ik behoef nu nog slechts te vragen of de Minister, waar deze meer gezag heeft dan ik, de betekenis daarvan aan de pers in dezen wil bevestigen, want de publicatie van deze vonnissen heeft verscheidene gedupeerden inderdaad moed gegeven en heeft hen doen inzien, dat zij niet zonder meer onderworpen zijn aan de macht van de verhuurders, die eenzijdig en willekeurig de prijs zouden kunnen vaststellen; zij zijn daardoor geïnspireerd geworden tot verweer en zij proberen nu, of zij niet door een beroep op de verschillende instanties de woeker kunnen bestrijden.

Is de Minister bereid, vooral omdat ook in deze vergadering de pers aanwezig is, de publicatie van deze vonnissen goed te keuren en te onderschrijven?

Mijn tweede vraag luidt aldus:

„Is de Minister bereid, maatregelen te bevorderen, welke het de verhuurders van kamers en gedeelten van huizen onmogelijk kunnen maken, de voorschriften omtrent de toegelaten maxima der huurprijzen te ontduiken?”

Nu is het mogelijk, dat er een misverstand is gerezen ten aanzien van mijn schriftelijke vragen, einde October 1950 gesteld. Aanleiding tot deze vraag is eigenlijk geweest het antwoord van den Minister, dat enerzijds, in het algemeen, verheugend was, maar anderzijds teleurstellend. Van mijn schriftelijke vragen was nl. de belangrijkste:

„Is de Minister bereid, maatregelen te treffen, waardoor de wantoestanden, in de eerste twee vragen genoemd — nl. ontduiking van de prijsvoorschriften op het gebied van de huren en verder en voorts —, zo snel en doelmatig mogelijk bestreden kunnen worden?”

In zijn antwoord van 28 November 1950 deelde de Minister mede, dat maatregelen ter bestrijding van de in de eerste vraag genoemde wantoestanden reeds bestonden. Ik neem aan, dat hier misschien een misverstand aanwezig is geweest. Ik heb de zaak verder onderzocht en ik heb de indruk, dat hier gesproken kan worden van een halve waarheid. De toestand is zo, dat een groot aantal van de verhuurders van kamers onbepaalde vrijheid heeft bij het vragen van prijzen. Er is niet één prijzenbureau, niet één bijzondere politierechter, niet één economische controledienst, niet één huuradviescommissie, niet één politie-instantie, die er iets aan kan doen. Men ontduikt deze bepalingen door een logementsvergunning van de zijde van de Bedrijfshoreca. Wie een logementsvergunning heeft — dat zijn er in Amsterdam tallozen; in andere gemeenten zijn er misschien niet zoveel —, is volkomen vrij ten aanzien van de prijzen, die hij mag

Interpellatie van den heer Van Santen betreffende de huurprijzen van kamers en van gedeelten van huizen

(Van Santen)

vragen, want voor een logementshouder bestaan er geen maxima; hij kan vragen wat hij wil. Er zijn allerlei figuren met een logementsvergunning, die in hun huis allerlei hokjes en kamertjes hebben laten timmeren en die voor zo'n hokje f 1,50 per persoon en per dag vragen. Als er dus twee mensen zijn, wordt het f 3 per dag of f 21 per week. En dan wonen die mensen daar niet een enkele nacht. Ik weet, dat er mensen zijn, die niet alleen maanden, maar zelfs jaren in logementen wonen.

Een houder van zo'n vergunning is volkomen vrij. Hij kan zijn bedrijf met een bruto-opbrengst van f 500 à f 600 per week en met enige tientallen gulden aan onkosten een pension noemen. Er bestaat ten deze geen enkele restrictie. Hij kan zijn bedrijf ook een hotel noemen, „Huize Weltevreden" of „Villa Schoonzicht" of een andere prachtige naam er aan geven, niets verplicht hem zijn bedrijf als logement bekend te maken, een term, waaraan bepaalde associaties verbonden zijn. Hij is niet verplicht zijn bedrijf als logement bekend te maken.

De heer Van den Brink, Minister van Economische Zaken: Zijn de bezoekers van zulk een logement ook aan dat adres gevestigd en als zodanig ingeschreven bij de gemeente?

De heer Van Santen: Dat weet ik niet.

De heer Van den Brink, Minister van Economische Zaken: Daar gaat het om!

De heer Van Santen: Ik kan mij niet anders voorstellen dan dat, wanneer die mensen daar meer dan een jaar wonen, zij daar ook hun domicilie hebben. Ik weet in elk geval, dat vele mensen, door welk hiaat dan ook, gedurende geruime tijd in heel veel gevallen absurde prijzen betalen voor een woonruimte van enkele m².

Maar niet alleen een logementsvergunninghouder, ook hij, die een gewone pension- en gemeubileerde kamervergunning heeft, kan per nacht verhuren en onbepaalde prijzen vragen. Vandaar, dat de sluwsten hun slachtoffers wekelijks een briefje geven met de tekst: Zoveel nachten à zoveel gulden per week. Daardoor hebben zij dus een situatie geschapen, waardoor zij maximumprijzen kunnen vragen en tevens gevrijwaard zijn tegen eventuele vervolging. Dergelijke briefjes heb ik meermalen zelf gezien. Daarvan kennis nemende, ben ik inderdaad onthutst geweest door het toenmalige antwoord van de Minister, al erken ik de mogelijkheid van een misverstand. Ik heb vóór mij liggen het manifest van het Comité voor meer Woonruimte, waarin de slachtoffers worden opgeroepen tot een openbare bijeenkomst en daarin heet het.

„Wij zijn van oordeel, dat geen enkele verordening, bepaling of maatregel toelaatbaar is, waarbij de woekeraars door de mazen kunnen glippen."

Ik meen, dat men het daarmede in principe eens kan zijn, en ik wil hier wel getuigen, dat wij de oprichters van dat comité er dankbaar voor kunnen zijn, dat zij deze hoogst belangrijke zaak aan het rollen hebben gebracht en daardoor de ogen hebben geopend voor een, om met de woorden van de burgemeester van Amsterdam te spreken, sociale schande.

Intussen heb ik mij hierdoor genoodzaakt gevoeld, door deze interpellatie meer uitvoerig op het schriftelijke antwoord van de Minister in te gaan. Ik zal de laatste zijn om de sociaal nuttige functie van een bona fide geëxploiteerd logement of kamerverhuurbedrijf te bestrijden, maar aan deze overduidelijke ontduiking van de bestemming, waarvoor deze vergunningen zijn gegeven — ik geloof, dat daarover geen misverstand kan bestaan —, moet een einde worden gemaakt. Er moet direct een einde aan gemaakt worden. Ik geloof niet, dat hierover in deze Kamer en ook met de Minister verschil van mening kan bestaan. Ik ben er van overtuigd, dat, indien de Minister en elk lid van deze Kamer de toestanden gezien zouden hebben, die ik heb gezien, zij, gegeven de aard en de omvang van de ellende, de klassieke woorden zouden zeggen: Zij kunnen niet wachten, geen uur en geen dag.

Ik ben mij er van bewust, dat het instituut voor de prijsbeheersing voor onroerende zaken van deze Minister naar zijn ambtgenoot van Wederopbouw en Volkshuisvesting overgaat, maar ik ben uitgegaan van de overweging, dat deze zaak ten eerste primair ligt bij de bepalingen van de vakgroep, de Bedrijfsshoreca, die ook na 1 Januari a.s. onder Economische Zaken blijft ressorteren. Ten tweede heb ik deze Minister geïnterpelleerd, omdat deze mondelinge vragen een logisch vervolg zijn van de schriftelijke vragen, die ik 31 October

(Van Santen e. a.)

heb gesteld. Ten derde heb ik de zaak om de redenen, die ik zoëven heb genoemd, nl. dat zij zeer urgent is, niet willen uitstellen. De gedupeerden, die ik heb gesproken, hebben mij verzocht in verband met hun toestand zo snel mogelijk te reageren. Tenslotte wil ik zeggen, dat de zaak, waarom het gaat, zo simpel is, dat de eventuele positieve beantwoording van mijn vragen zo in overeenstemming is met het rechtsbewustzijn van de bevolking en van de Kamer en dat de vraag zo redelijk is, dat de algemene beslissing, aan alle gevallen van overduidelijke prijsontduiking een einde te maken, voor deze Minister niet moeilijk kan zijn. Ik kan mij niet anders voorstellen dan dat deze Minister het zich een eer zal rekenen nog tijdens zijn verantwoordelijkheidsperiode een begin te hebben gemaakt met de opheffing van deze schande.

De Voorzitter: Is de Regering bereid, aanstonds op de gestelde vragen te antwoorden?

De heer Van den Brink, Minister van Economische Zaken: Gaarne, Mijnheer de Voorzitter!

De Voorzitter: Dan is het woord aan den heer Minister van Economische Zaken.

De heer Van den Brink, Minister van Economische Zaken: Mijnheer de Voorzitter! De geachte interpellant heeft er al op gewezen, dat het tijdstip, waarop deze interpellatie is toegestaan, enerzijds zeer geschikt moet worden geacht, omdat op 1 Januari a.s. de nieuwe Huurwet in werking treedt. De geachte interpellant heeft er ook reeds de aandacht op gevestigd, dat in een brochure, die is uitgegaan van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting, de gehele in de Huurwet geregelde materie wordt behandeld op een voor het grote publiek bevattelijke wijze, welke brochure tegen de prijs van f 0,10 voor een ieder te verkrijgen is aan de postkantoren. Het is goed, dat, nu binnen enkele dagen de nieuwe Huurwet in werking treedt, ook vanaf deze plaats op de belangrijke aangelegenheid, die door de geachte afgevaardigde in het licht is gesteld, enige toelichting kan worden gegeven. Anderzijds is het tijdstip iets minder geschikt, omdat over enige dagen mijn ambtgenoot van Wederopbouw en Volkshuisvesting de verantwoordelijkheid voor deze materie zal overnemen, een overdracht, die, geloof ik, organisch geheel en al verantwoord is, omdat de regeling der huurprijzen ten nauwste is verbonden met de politiek ten aanzien van de volkshuisvesting in het algemeen.

Mijnheer de Voorzitter! Het geldt hier — de geachte interpellant heeft daarop terecht de aandacht gevestigd — een zeer belangrijke aangelegenheid, allereerst belangrijk vanwege de omvang van het verschijnsel van de onderhuren in het na-oorlogse Nederland. Volgens de volkstelling van 1947 woonden 390 000 gezinnen in bij anderen, d.w.z. dat 16 pct. van de gezinnen in Nederland niet in een eigen woning woonde.

Nu is een deel daarvan als normale inwoning te beschouwen. Dit kwam ook vóór de oorlog voor. Ik denk hierbij in het bijzonder aan de door de statistiek als gezin aangemerkte eenheden, die uit slechts één persoon bestaan. Maar ook wanneer men die van het totaal aftrekt — en dat aantal kan worden getaxeerd op ongeveer een derde van het getal, dat ik noemde —, dan is het nog zo, dat ruim 10 pct. of 270 000 gezinnen in Nederland inwonen bij anderen. Niet alleen vanwege de omvang is het vraagstuk, dat de geachte afgevaardigde aan de orde stelde, belangrijk, maar ook vanwege de misbruiken, die inderdaad op dit gebied voorkomen. Welke daarvan de oorzaken zijn, zal door mij nader in het kort worden aangegeven. Ik wijs er op, dat het verschijnsel van de inwoning bij anderen een zodanige omvang heeft, dat het bestaan van ernstige misbruiken op dit gebied betekent, dat in belangrijke mate de bereiking van de doeleinden van de loon- en prijspolitiek en de daarmede verwante huurpolitiek enerzijds en de verlichting van de fiscale druk, zoals deze in verband met de komende huurverhoging plaats vindt, anderzijds worden gefrustreerd door de misstanden, die hier voorkomen.

Het gaat hier om een zeer belangrijke sociale aangelegenheid, want het woningtekort is, geloof ik, wel de meest ernstige vorm van sociale nood, die zich na de oorlog voordoet.

De geachte afgevaardigde heeft als zijn mening te kennen gegeven, dat deze misstanden in het bijzonder het gevolg zijn van het feit, dat de onderhuurders onvoldoende bekend zijn met de bestaande voorschriften, derhalve onvoldoende de weg zien, waarlangs zij moeten gaan om hun recht te verkrijgen. Dit is echter, naar ik meen, niet de meest belangrijke oorzaak. De belangrijkste oorzaak is mijns

18de VERGADERING — 28 DECEMBER 1950

Interpellatie van den heer Van Santen betreffende de huurprijzen van kamers en van gedeelten van huizen

(Minister van den Brink)

inziens er in gelegen, dat de onderhuurder zich tegenover de verhuurder dikwijls in een zodanige positie bevindt, dat hij vreesachtig is om de weg te gaan bewandelen, die nodig is om zijn recht te verkrijgen. Het is n.l. zo, dat, al krijgt men de huurprijs aangepast aan wat toelaatbaar is, men daardoor nog niet een nieuwe woning heeft. De huurder blijft in vele opzichten van de verhuurder afhankelijk. Het is vaak voor de verhuurder mogelijk door allerlei kleine plagerijen het leven van de onderhuurder onaangenaam te maken. Het is deze vrees, die vaak een grote rol speelt bij het aanvaarden en blijven aanvaarden van een op zich zelf onbillijke huurprijs, en het is dan ook zaak bij het zoeken naar wegen om hierin verbetering te brengen, in het bijzonder aan dit aspect, dat niet kan worden weggenomen, aandacht te schenken.

Men ziet, dat juist daardoor dan ook vaak, wat men terecht noemt woekerhuren — de geachte afgevaardigde heeft dat woord, meen ik, ook gebruikt — blijven voortbestaan, doordat in feite de verhuurder misbruik maakt van wat ik noemde ons grootste na-oorlogse sociale euvel, de woningnood, en de nood van zijn medemens te eigen bate exploiteert.

De geachte afgevaardigde heeft gezegd, dat het hem verheugde, dat de richtlijnen voor de vaststelling van de juiste huurprijzen bij het bepalen van de onderhuur niet langer geheim zijn, dat deze nu, vervat als zij zijn in de nieuwe Huurwet, publiek worden. Hier is bij de geachte afgevaardigde een misverstand aanwezig. De oude regeling, die was gebaseerd op het huurprijzenbesluit 1940 en waarbij door het Directoraat-Generaal van de Prijzen de richtlijnen waren vastgesteld, die werden gehanteerd door de prijzenbureaux voor onroerende zaken, was evenzeer publiek. De richtlijnen zijn te vinden in het bekende prijzenboekje, dat een codificatie bevat van alle regelingen op het stuk van de prijzen. In dit boekje vindt men een hoofdstuk over kamers en daarin vindt men de richtlijnen, die worden gehanteerd bij de vaststelling van huurprijzen in geval van onderhuur. Was men het niet eens met de beslissing van de prijzenbureaux, dan stond beroep open bij de directeur-generaal van de prijzen. Thans wordt deze materie in de Huurwet geregeld. Ik zal op de regeling, die over enkele dagen, n.l. op 1 Januari door een nieuwe wordt vervangen, niet al te diep ingaan om iets meer te zeggen over de regeling, die straks op grond van de Huurwet zal gelden.

In het kort zij er op gewezen, dat de richtlijnen, die tot nu toe werden gehanteerd, hierop neerkomen, dat de prijs voor verhuur van kamers moet worden berekend door uit te gaan van een evenredig deel van de hoofdhuur naargelang van de verhouding van de ruimte van het onderverhuurde gedeelte tot het totaal. Hierbij mag worden opgeteld een vergoeding voor stoffering en meubilering, groot 1/5 van de nieuwprijs, zoals die was in Mei 1940. Bij de som van deze kosten mag dan 20 pct. worden opgeteld, welke verhoging een vergoeding inhoudt voor ongerief, dat de hoofdbewoner van de inwoning ondervindt, en voor kleine onkosten, die met de inwoning gepaard gaan. De prijsvoorschriften, die tot nu toe golden en vandaag nog gelden, zijn mijns inziens juist en billijk. De moeilijkheid is, dat de slachtoffers in vele gevallen er van af zagen hun recht te zoeken uit vrees voor maatregelen van de zijde van de hoofdbewoner.

In dit verband wil ik de aandacht vestigen op belangrijke initiatieven, die op dit gebied werden ontplooid, initiatieven, die in het bijzonder in de grote steden maar ook daar buiten navolging verdienen, ook wanneer de regeling, vervat in de nieuwe Huurwet, van kracht zal zijn geworden. Ik doel hierbij op de initiatieven, ontwikkeld met name in Voorburg, Utrecht, Tilburg en Maastricht, waar plaatselijke prijzencommissies, commissies, die een bemiddelend karakter dragen en zich in het algemeen bezighouden met het tot elkander brengen van partijen door bemiddelend optreden, een enquête hebben ingesteld bij inwonenden naar de huurprijzen, die door deze werden betaald. Aan de hand van de gegevens, die door deze enquêtes ter beschikking kwamen, is door deze commissies in die gevallen, waarin de indruk werd verkregen, dat overtreding van de prijsvoorschriften plaats vond, bemiddelend opgetreden. Zo is alleen in de maand November 1950 door de plaatselijke prijzencommissie in Voorburg een huurverlaging voor kamerhuur op jaarbasis van in totaal ruim f 2000 bewerkstelligd. Ik meen, dat dit collectieve optreden in deze typische problematiek het meest geëigend is. Immers daardoor vallen de psychologische moeilijkheden, die ik noemde en die de individuele huurder ondervindt, wanneer hij tegen de hoofdbewoner een actie wil beginnen, voor een belangrijk deel weg. Het is psychologisch goed te verklaren, dat door de huurder individueel minder moeilijkheden worden onder-

vonden, wanneer hij zich beperkt tot het mededoen aan een gemeenschappelijke activiteit.

Het lijkt mij toe, dat het voorbeeld van Voorburg en de andere genoemde steden, met name in Amsterdam, navolging verdient. Het lijkt mij één van de doelmatigste wijzen om tot een meer billijke toestand op dit gebied te komen.

Na 1 Januari a.s. wordt de materie, welke ons thans bezighoudt, beheerst door de nieuwe Huurwet. Vanzelfsprekend heb ik met mijn ambtgenoot van Wederopbouw en Volkshuisvesting naar aanleiding van deze interpellatie overleg gepleegd. Mijn ambtgenoot deelde mij daarbij mede, dat hij voornemens is om, zoals tot nu toe is geschied, aan deze materie en vooral aan de bescherming van de onderhuurder grote aandacht te schenken.

Hoe verkrijgt men nu zijn recht onder de nieuwe Huurwet? De nieuwe Huurwet kent huuradviescommissies. De prijzenbureaux voor onroerende zaken, welke zich tot nu toe bezighielden met de vaststelling van de huurprijzen, komen te vervallen. In de plaats daarvan treden de huuradviescommissies, welke echter een ander karakter dragen. De huuradviescommissies, die in ieder kanton, waar een kantonrechter is gevestigd, zullen optreden, zullen bestaan uit leden, die, zoals bekend is, worden benoemd door Gedeputeerde Staten. De Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting kan ten aanzien van de samenstelling van deze huuradviescommissies richtlijnen geven om met name een juiste vertegenwoordiging van huurders en verhuurders te verzekeren. De huuradviescommissies brengen desgevraagd advies uit. Dit is een verschilpunt met de prijzenbureaux voor onroerende zaken, welke niet alleen desgevraagd, maar ook uit eigen beweging zich met de vaststelling van huurprijzen bezighielden. De huuradviescommissies brengen desgevraagd, ook wat betreft de kamers, advies uit, en wel met redenen omkleed, over de vraag, welke de betalingsverplichting van de huurder is. Men vindt dit geregeld in artikel 11 der Huurwet. Beide partijen kunnen bij de behandeling ter zitting aanwezig zijn. De kosten van een advies bedragen f 2,50. Wanneer men zich niet met het advies kan verenigen, kan men zich wenden tot de kantonrechter. Deze ontvangt een afschrift van het advies van de huuradviescommissie en doet uitspraak. Van de beslissing van de kantonrechter staat geen beroep open, behalve indien zich gewijzigde omstandigheden voordoen. De richtlijnen voor de huurprijzvaststelling van kamers en gedeelten van woningen zijn thans in de Huurwet neergelegd. Ook hier geldt weer het beginsel, dat mag worden uitgegaan van een evenredig deel van de hoofdhuur, inclusief derhalve de verhoging met 15 pct., welke op 1 Januari 1951 in werking treedt. Dit bedrag mag worden verhoogd met 20 pct. om dezelfde redenen waarom dit ook onder de oude regeling was toegestaan, n.l. als vergoeding voor ongerief en kleine onkosten. Wat meubelen en stoffering betreft, wijkt de huidige regeling af van de oude. In rekening mag worden gebracht 1/5 deel van de verkoopwaarde op het tijdstip van ingebruikgeving. Wat betreft water, gas en electriciteit mogen de werkelijke kosten of de naar redelijkheid geschatte kosten in rekening worden gebracht. Wat betreft verleende diensten, mogen uitsluitend de wettelijk toelaatbare vergoedingen of anderszels redelijke vergoedingen in rekening worden gebracht.

Ik wijs er de geachte afgevaardigde met nadruk op, dat ook in de gevallen van bedrijfsmatige kamerverhuur de Huurwet toepasselijk is. Wel is het zó, dat, indien van bedrijfsmatige kamerverhuur sprake is, de huuradviescommissie, resp. de kantonrechter bij de vaststelling van een redelijke vergoeding voor de verleende diensten zal rekening houden met het ondernemersloon, resp. zal rekening houden met de meer uitgebreide service, die wordt verleend. Van beroepsmatige kamerverhuur is slechts sprake, indien men volledige service verleent, d.w.z. indien linnengoed wordt verstrekt, de reiniging van de vertrekken geschiedt door de verhuurder, de bewassing e.d. door de verhuurder geschiedt, enz. In dit geval is de verhuurder in het bezit van een Horeca-vergunning, waarover de geachte afgevaardigde heeft gesproken. Ook dan is overigens de Huurwet van toepassing. Indien men meent, dat een te hoge prijs wordt berekend, zal men zich moeten wenden tot de huuradviescommissie, teneinde de vaststelling van een huuradvies te verkrijgen. Indien men het ook daarmee niet eens is, kan men zich volgens een zeer eenvoudige procedure, waarbij geen advocaat nodig is, tot de kantonrechter wenden om recht te verkrijgen.

Ten aanzien van de pensioenprijzen heeft de geachte afgevaardigde, naar ik meen, als zijn mening te kennen gegeven, dat in geval van pensioenverlening geen prijsregeling zou bestaan. Dat is niet juist. De

Interpellatie van den heer Van Santen betreffende de huurprijzen van kamers en van gedeelten van huizen

(Minister van den Brink e. a.)

pensionprijzen zijn geregeld in de prijzenbeschikking pensions 1949, welke beschikking nog steeds van toepassing is.

Wat betreft het verlenen van logies, merk ik op, dat inderdaad sedert 7 Januari 1950 geen prijsregeling meer van kracht is. Bij interruptie wees ik er reeds op, dat, indien men een vergoeding berekent op basis van de logementsvergunning, het noodzakelijk is, dat men ook logies geeft, dat men dus aan iemand voor één of meer nachten logies verschafft. Degene, die dat logies geniet, is, zoals vanzelf spreekt, niet gevestigd op de plaats, waar logies gegeven wordt. Is dit laatste wel het geval, dan wordt de logementsvergunning m.i. kenmerkend gebruikt in strijd met haar bedoeling. Er is dan ten hoogste sprake van beroepsmatige kamerverhuur, in welk geval de Huurwet van toepassing is.

De nieuwe Huurwet kent geen strafrechterlijke sanctie, zoals die tot nu toe heeft gegolden in het Huurprijzenbesluit. Het betreft hier een probleem, waarover bij de behandeling van de Huurwet uitvoerig van gedachten is gewisseld en waarbij duidelijk de voordelen en nadelen van de strafrechterlijke sanctie in het licht zijn gesteld. Het ontbreken van een strafrechterlijke sanctie zal met name de huurders van gedeelten van woningen gemakkelijker dan vroeger doen heenstappen over hun bezwaren tegen het beginnen van een actie tegen de verhuurder. Anderzijds zijn er inderdaad ook bezwaren verbonden aan het ontbreken van genoemde sanctie. De wetgever heeft evenwel in dezen gemeend, dat de voordelen de nadelen overtreffen. Ik moge er nogmaals op wijzen, dat op dit gebied naar mijn mening collectieve activiteit het doelmatigst is. Ook vestig ik er in dit verband de aandacht op, dat deze gezamenlijke activiteiten in andere steden ouder zijn dan in Amsterdam en een ander karakter dragen; in Voorburg is men b.v. reeds langere tijd op dit gebied collectief werkzaam. Zo enigszins mogelijk dient men hierbij de plaatselijke prijzencommissies in te schakelen, die, zoals dat b.v. in Voorburg is geschied, een enquête kunnen instellen naar de omvang van het vraagstuk en dan een indruk kunnen krijgen van de mate, waarin overtredingen plaats vinden. Het is dus niet zo, dat de voorschriften onvoldoende zijn. Neen, Mijnheer de Voorzitter, de moeilijkheid is veel meer hierin gelegen, dat de gedupeerden, door welke oorzaken dan ook, aarzelen, wanneer zij individueel hun recht moeten zoeken. Op dit punt moet in het bijzonder door activiteit, van de maatschappij zelf uitgaande, verbetering worden gebracht.

Samenvattende. Mijnheer de Voorzitter, zou ik de vragen, door de geachte afgevaardigde gesteld, als volgt willen beantwoorden.

Vraag 1 wordt door mij bevestigend beantwoord. In dit verband verwijs ik naar de reeds genoemde, dezer dagen gepubliceerde, brochure, samengesteld door het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting, die tegen de prijs van 10 cent bij de postkantoren verkrijgbaar is.

Ten overvloede zij er op gewezen, dat de oude regeling was opgenomen in de bekende prijzenboekjes, samengesteld door het Directoraal-Generaal voor de Prijzen. De plaatselijke prijzencommissies zullen stellig bereid zijn, alle inlichtingen te verschaffen met betrekking tot het ter beschikking staande voorlichtingsmateriaal.

Met betrekking tot vraag 2 merk ik op, dat het bestaande samenstel van maatregelen een genoegzame regeling van deze materie biedt. De moeilijkheid is er in gelegen, dat de gedupeerden in vele gevallen er niet toe overgaan, hun recht te zoeken, uit vrees voor bepaalde gedragingen van de zijde van de verhuurder. Blijkens de ervaring zijn vooral meer algemene activiteiten in dit opzicht doelmatig, waarbij de plaatselijke prijzencommissies een belangrijke rol kunnen spelen.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer Van Santen: Mijnheer de Voorzitter! Ik ben den Minister dankbaar voor de positieve wijze, waarop hij op deze vragen en op mijn interpellatie in het algemeen heeft gereageerd, met name door het memoreren van de plaatselijke prijzencommissies, die een enquête hebben ingesteld in de verschillende steden, die hij heeft genoemd, en door het onderstrepen van de betekenis van een collectieve activiteit ook in andere steden. Ik heb deze mededelingen nog niet verder kunnen verwerken, maar zoals de heer Minister het heeft medegedeeld, lijkt mij dit inderdaad een belangrijke factor.

Eén probleem is er, dat, althans voor mij, nog niet geheel helder is, nl. de kwestie van de logementsvergunninghouders, die aan hun bedrijf een andere bestemming geven dan in hun vergunning is overeengekomen. Nu zegt de Minister, dat de betrokkene dan een ander

(Van Santen e. a.)

domicilie kan hebben, zodat er dan sprake is van een beroepsmatige kamerverhuur. Dit betekent, dat deze lieden in conflict zijn met de vergunning, welke zij van de Horeca hebben gekregen. Ik stel nu de vraag: wat is in zulk een geval de consequentie? Mij dunkt, dat deze toestand in een vrij omvangrijke mate bestaat. Het zou belangrijk zijn, wanneer de Minister bereid was te onderzoeken, of zeer stringente maatregelen tegen dergelijke overtreders kunnen worden genomen.

Mijnheer de Voorzitter! Ik wil hiermede volstaan en geef den Minister de verzekering, dat ik hem dankbaar ben voor de wijze, waarop hij mij heeft beantwoord.

De heer Van den Brink, Minister van Economische Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Het punt, dat de geachte afgevaardigde weinig heeft bevredigd en dat hij in tweede termijn nogmaals aan de orde heeft gesteld, is het misbruik maken van een logementsvergunning, ten einde in feite hogere kamerhuurprijzen te berekenen. Ik zal gaarne deze aan gelegenheid nader onderzoeken. Het wil mij voorkomen, dat het ontoelaatbaar moet worden geacht, dat deze vergunningen voor dit doel worden gebruikt, zodat in dergelijke gevallen, wanneer deugdelijk is vastgesteld, dat dit geschiedt, de vergunning dient te worden ingetrokken.

De geachte afgevaardigde heeft voorts gezegd, dat het hem had verheugd — de ervaringen van zijn groep, zo zeide hij, waren wel eens anders —, dat hij een zo snelle service van de zijde van de Regering had ondervonden in deze materie. Een van de eerste grondregels voor het verlenen van een goede service is, Mijnheer de Voorzitter, dat men geen onderscheid maakt tussen zijn klanten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De Voorzitter: Namens de Kamer zeg ik den heer Minister dank voor de verstrekte inlichtingen.

Aan de orde is de behandeling van het wetsontwerp Nadere wijziging van de Noodwet-Ouderdomsvoorziening op het punt van de inkomensgrenzen en wijziging van de Wet van 20 April 1950, Staatsblad No. K 158 (1938).

De Voorzitter: Ik geef het woord aan den heer Minister van Sociale Zaken ter beantwoording van de in het inmiddels aan de leden rondgedeelde Eindverslag der Commissie van Rapporteurs gemaakte opmerkingen.

De heer Joekes, Minister van Sociale Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Ik moge beginnen met de Kamer mijn dank te betuigen voor de bereidheid om dit wetsontwerp met zo grote spoed te behandelen. Daardoor is het mogelijk, dat het ontwerp, indien het de instemming van de Kamer zal kunnen verkrijgen, met 1 Januari in toepassing zal komen. Het verslag, dat door de Kamer is uitgebracht, bevat een viertal punten, waaromtrent ik iets wil zeggen.

In de eerste plaats wordt uitgesproken de teleurstelling van de Kamer, dat het vraagstuk van de aftrek bij de behandeling van dit wetsontwerp niet, althans niet in voldoende mate, kon worden besproken. Ik begrijp die teleurstelling. Dit vraagstuk is ook bij de behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer in het gedrang gekomen en het ligt in de bedoeling, dat dit in de Tweede Kamer opnieuw aan de orde zal worden gesteld.

Voor zover de Eerste Kamer het op prijs stelt, zal zij daartoe ook de gelegenheid kunnen scheppen.

De tweede en belangrijkste opmerking, welke in het verslag voorkomt, bevat eveneens een uiting van teleurstelling, en wel, dat de Regering niet is overgegaan bij deze gelegenheid tot het verhogen van de inkomens, waarvan de bezitters nog in aanmerking komen voor een uitkering krachtens deze wet. Men vindt in artikel 5, sub c, de verschillende inkomensgrenzen, verschillend naargelang het betreft gehuwden of ongehuwden en naargelang de gemeenteklassen, voor de personen, die in aanmerking komen voor een uitkering krachtens deze wet. Het verslag betoogt, dat het juist ware geweest om deze in artikel 5, sub c, opgenomen bedragen te verhogen dan datgene, wat in het wetsontwerp is neergelegd, nl. een verhoging van de uitkering zelf. Het komt mij voor, dat dit denkbeeld geen aanbeveling verdient. Dat is reeds dadelijk duidelijk, wanneer men zich realiseert, dat bij het volgen van het denkbeeld, in het verslag neergelegd, de bedragen, in artikel 5 gesteld, met 5 pct. zouden worden verhoogd.